

რედაქცია და კანტორა მოთავსებულია პასკვიჩის ქ. № 3 მეორე სართულში. თვითური ხელის მოწვევითაა გაზეთი ღირს 125 მან.

წესი 5 მან.

„გაიმარჯვებდით ამითა“

მოსკოვიდან ცნობა მოვიდა: კომუნისტური ინტერნაციონალის კონგრესზე დაუარსებიათ „საერთაშორისო კომუნისტური პარტია“. ერთი პროგრამით, ერთი და იგივე შეუდრეკელი რევოლუციონური ტაქტიკით.

1917 წ. რევოლუციის პირველ ხანებშივე და შემდეგ პარტიის შემდეგ სივრცეში ამაღლდა ლენინმა წამოაყენა ეს საკითხი. კომუნისტური მოძრაობა, კომუნისტური პარტია ერთი მთელ დედამიწაზე, როგორც ერთი, ერთ და იმავე ტაფაზე იწვის ყველა ქვეყნების პროლეტარიატი და საზოგადოთ დაჩაგრული, მშრომელი კლასი. ერთი მიზნით, ერთი და იგივე მტრის წინაშე, მდგომი, ბურჟუაზიის სამშობლოს არ მცნობი, მაძიებელი თავისი საკუთარი, მშრომელთა სამშობლოს—განა სხვა და სხვა ქვეყნის პროლეტარიატი არ წარმოადგენს ცალკე რაზმს ერთიანი მშრომელთა ჯარისა, რომელსაც მხოლოდ ადგილობრივ მიზნების განხორციელებაში სჭირდება ცოცხალი განსხვავებული, ადგილობრივ პირობებთან შეფარდებული პროგრამის განხორციელება შესაფერისი რამოდენიმე განსხვავებული ტაქტიკის მიმარჯვებით.

ჯერ კიდევ 73 წლის წინათ „კომუნისტური კავშირმა“, რომლის სულის ჩამდგმელი და ხელმძღვანელი იყენ მარქს-ენგელსი, ამცნო ქვეყნიერებას ცნობილ „კომ. მანიფესტის“ სახით ყველა ქვეყნების კომუნისტების გაერთიანება ერთი პროგრამის გარშემო, ერთი პროლეტარულ პარტიის დროშის ქვეშ ბრძოლა. მე-50 წლების ბურჟუაზიულმა რეაქციამ განაპირა ევროპის მუშათა მოძრაობის გაერთიანება, მათი საომარი კავშირი. მაგრამ 1864 წ. ასეთი გაერთიანება კვლავ აღორძინდა პირველი ინტერნაციონალის სახით, რომელიც უმთავრესად ეყრდნობოდა თავის ბრძოლაში იმავე „მანიფესტის“ პრინციპებს. პირველი ინტერნაციონალი იყო თავყრილობა ყველა პროლეტარულ მიმართულებათა, მაგრამ საფუძვლად მის ბრძოლას, მის ორგანიზაციას ედგა მთელი ქვეყნიერების პროლეტარიატის მოძრაობის განუყოფლობა; თუმცა არა სახელწოდებით, მაგრამ საქმით და ბრძოლის მეთოდებით ის იყო გამოხატულება ერთი მთლიან პროლეტარულ პარტიისა, რომელსაც ემჩნეოდა ნორჩი, ჯერ კიდევ საყვებით არ ჩამოყალიბებული კლასის და მისი განვითარების ყველა საყვარელი სენი. თითქმის ათი წელიწადი იბრძოლა ამ ინტერნაციონალმა, ამ ხნის განმავლობაში მან სავსებით და ბრძოლის ცოცხალ პრაქტიკით გაარკვია საბოლოო მიზანი მუშათა მოძრაობის და სამისო საბრძოლველი საშუალებანი, მაგრამ ძლიერი თავით, ძლიერი საბოლოო მიზნების ნათელად წარმოდგენით, მუშათა კლასის მოწინავე რაზმი სხვა და სხვა ქვეყნებში ვერ იყო ძლიერი მჭიდრო ორგანიზაციური კავშირით, თანაც ეკონომიური სინამდვილე არ გამოდგა ხელშეწყობი პროლეტარულ, კომუნისტურ რევოლუციისათვის, რასაც მოელოდნენ, რასაც ქადაგებდნენ ამ რევოლუციის დევგმირი მოქმედებები, მარქსი და ენგელსი. ევროპის რეაქციამ პარტიის კომუნისტურ დამარცხების შემდეგ, და წინაურმა უთანხმოებამ ინტერნაციონალის კრულ ელემენტების შორის დროებით გადაყენა ბრძოლის ასპარეზიდან მუშათა საერთაშორისო ორგანიზაციის და დაახურდავა ის ნაციონალურ პროლეტარულ ნაკადებად: მეორე ინტერნაციონალს,

რომელსაც საძირკველი ჩიყარა 1889 წ. პარიზის საერთაშორისო სოციალისტურ კონგრესზე გამოხატულება იყო მუშათა კლასის ცალკე, ეროვნულ ფარგლებში მოყოლილ მოძრაობის უღიღესი ორგანიზაციული, მოსამზადებელი წინასწარი მუშაობა გასწია ამ ინტერნაციონალმა, დარაზმა და შეაკავშირა ათეულობილი მილიონები პროლეტარების და ნახევრად პროლეტარების, და თავის არსებობის ბოლო ხანებში შტურტგარდის და ბაზელის კონგრესზე, გადასწყვეტილი კიდევ შეტევებზე გადასვლა, თუ ბურჟუაზია კაცობრიობას დაქუქვინებდა თავისი იმპერიალისტური ყაჩაღობით, მაგრამ ოპორტუნისტების გველის მწარედ ნაკებნი ის დაეცა 1914 წლის 4 აგვისტოს, როცა გავარდა იმპერიალისტური ომის დამწყები პირველი თოფი: ნაციონალიზმმა და შოვინიზმმა დროებით დასცეს ინტერნაციონალიზმი, ყველა ქვეყნების პროლეტარიატის სოლიდარობა და ამაში მთავარი ბრალი მიუძღოდა იმ „ბელადებს“, რომლებიც 25 წლის განმავლობაში მშვიდობიან განვითარებას იმპერიალისტურ ბურჟუაზიის შინაყმობად და ნოქრებად გადაეცია. ვიხრწნა და მოკვდა მეორე ინტერნაციონალი, ომის სისხლიანმა ბუღმა მოიცვა და დროებით დაჩრდილა საერთაშორისო პროლეტარიატის ერთობა, სოლიდარობა. მაგრამ უჭრობის ამ სოლიდარობის ალი, უშრეტელი ბურჟუაზიული წყობილების მესაფლავე კლასის რევოლუციონური ენერჯია. და აი, 5 წლის სისხლიან წარღვნის მორევი ამოცურდა ზედაპირზე პირველი კუძული და მანათობელ ვასკულაგად მოველინა განადგურებულ კაცობრიობას: 1919 წ. მარტში მოხდა პირველი ყრილობა კომუნისტური ინტერნაციონალის—ამ პირველი შევილის რუსეთის ოქტომბრის რევოლუციისა და საერთაშორისო „ბოლშევიზმის“. მან აღადგინა მარქს-ენგელსის ნაანდერძივე საფუძვლებზე გაერთიანება ყველა ქვეყნის მუშების მოძრაობის, მან მიუთითა მას საბოლოო მიზანზე, რომელიც სადღესო მიზნით გამხდარა. პირველი ნაბიჯების შემდეგ, წინასწარ მომზადების დასრულების შემდეგ მეორე ინტერნაციონალის დამარცხების 6 წლის თავზე, ამ ინტერნაციონალის მეორე კონგრესმა საძირკველი ჩიყარა ახალ „კომუნისტურ კავშირს“, საერთაშორისო კომუნისტურ პარტიას მოქმედებისას, პარტიას ბრძოლისას პროლეტარულ დიქტატურის და მსოფლიო საბჭოთა რესპუბლიკის დასაყრდენად.

მე-50-ან წლებში მარქსი მიმართავდა გერმანიის მუშებს: „ჩვენ უკუბრუნდით მუშებს: თქვენ მოგიხდებთ 15, 20, 50 წლის სამოქალაქო ომი და ხალხთა შელა-შემოხლის არა მარტო საზოგადოების წყობილების შესაცვლელად, არამედ თავის თავის შესაცვლელად.“ საერთაშორისო კომუნისტური პარტია ხდება სწორედ იმ მთავარ რევოლუციონურ შტაბათ, რომელიც სამოქალაქო ომის გზით სასაფლაოზე გაიტანს ბურჟუაზიულ წყობილებს და ბრძოლაში გარდაქმნილ საერთაშორისო პროლეტარიატს დაუეკიდრებს მის სამშობლოს, კომუნისტურ კაცობრიობას. საერთაშორისო კომუნისტური პარტია და მისი მთავარ სარდალი კომუნისტური ინტერნაციონალი—აი მთელი ქვეყნიერების მშრომელთა და დაჩაგრულთა დროშა.

„გაიმარჯვებდით ამითა“

ჩვენი პროკურატორის საპუბლიკაციო

სოხუმის ციხეში ამ ეპოქის მყოფ ჩვენი 12 ამხანაგების ვრცელი წერილი მიძღო დრ. ცენტრალ. კომიტეტს. სხვათა შორის წერდა: ვითხოვლობთ:

„21 ივნისს სოხუმში დააპატიმრეს 2 წევრი სოხუმ. დროებითი საოლქო კომიტეტის საქ. კომ. პარტიის—ს. სვანიძე და ს. კუხალიშვილი. იმავე დროს დააპატიმრეს ი. ვიგრიანივი რომელია: ჯერ კიდევ 11 მისი გამოვიდა ადგილობრივ ორგანიზაციიდან და არავითარ მონაწილეობას არ ღებულობდა პარტიულ მუშაობაში. ს. კუხალიშვილის ბინაზე იპოვეს ერთი ბოძა, ორი გრანატა (უკაპსულოთ), 7 ასაფეთქებელი და 10 არწმინი პატრუქი. პირადათ მას ჩამოართვეს „კოლტის“ სისტემის რევოლვერი. ს. სვანიძეს უნახეს უბრალო ქარტა, გეგმა ქ. სოხუმის და ოლქის, ასეთი ქარტა-გეგმები დართული აქვს მკავარიანის „სოხუმის ოლქის გზის მაჩვენებელს—(Шытв. по сыхм. окр.) ამბ. ი. ვიგრიანის, რომელიც სამურძაყანოში დააკავეს, სადაც ის გაზავნილი იყო სამუშაოდ, ჩამოართვეს მანდატი, რომლითაც მას ევალეობდა სოხ. საოლქო კომიტეტისაგან ანგარიში და დარჩენილი თანხა ჩამოერთმია სამაზრო პარტ. კომიტეტისა და სამაზრო რევკომისათვის და დაეკარსება დროებითი სამურძაყანოს სამაზრო კომიტეტი საქ. კომუნ. პარტიისა. (ამაზე ადრე ამბ. ნ. ბოკუჩავა იყო გაგზავნილი კოდორის და სამურძაყანოს მაზრებში რევკომების დასაშლელად და მათგან სრული ანგარიშის ჩამოსართმევად, მარა ამბ. ბოკუჩავა გაზაში დააკავეს 18 ივნისს, მან გაქცევა მოახერხა, რის შემდეგ ის გუდალუთის რაიონში იქნა პარტ. სამუშაოდ გაგზავნილი, მარა 26 ივნისს ხელმოკრულ იქნა დააკავებული და ახლა ჩვენთან ზის ციხეში), თუ ამხანაგ ვიგრიანის ჩასვლამდე რევკომი დაშლილი არ იქნებოდა, ვიგრიანის უნდა მოეხდინა მისი სრული ლიკვიდაცა და ამიტომაც იყო მის მანდატი რევკომი ნახსენები. ი. ვიგრიანის უპოვეს ასლი ამბ. ტერ-ვიგრიანის განცხადების, რომელიც მას გაუგზავნია ძვილ სოხ. საოლქო კომიტეტის (ე. ი. რუსეთის კომ. პარტ.) სახელზე თებერვალში თბილისში მისი გაგზავნის შესახებ; აგრეთვე მას აღმოაჩნდა პირადობის მოწმობა ნიკ. ვოლკოვის (იგივე ვიგრიანის) სახელზე.

ყველა ეს დოკუმენტები ყოვლად გამოუსადეგარია სახელმწიფო ლაბაში ბრალის დასადებათ, რაც გინდ მიდგომილი მსაჯულის ხელში არ მოხვედრილიყვენ. მაგრამ ამას დაუკავშირეს გვარაში დატყვევებულთა „საქმე“ გავრის ორგანიზაციას პარტიის ლეგალიზაციის ამბავი ეცნობა 18 ივნისს. მარა მათ წინეთ დადასტურებული ქონიდათ ზოგერთი ღვენილ ამხანაგების გადაგზავნა საბჭოთა რუსეთში და აგრეთვე საერთაშორისო მდგომარეობის დაახლოებით გასაცნობათ. რევკომის ბეჭედით ესარგებლათ მანდატების გაცემის დროს. გასაგზავნი ყოფილიყო 4 კაცი: 1) გავრის ყოფილი რევკომის თავმჯდომარე ნ. ვოლკოვი (ფსევდონიმი—ნიკო ვერდი), 2) აკ. სურგულაძე, 3) გერმ. ჯიბლაძე და 4) კალანდარაშვილი. ნ. ვოლკოვის გარდა, რომელსაც მიმალვა მოაწერო, ყველა დააპატიმრეს. სურგულაძე და ჯიბლაძეს უნახეს ბათუმის ორგანიზაციის (რუს. კომ. პარტ.) მანდატები, სადაც როგორც სახელმწიფოს მოღალატეებს, მოგველის დახვერტა. ჩვენ გამოვიხმეთ მებრძოლ ჯგუფის და საქმის მოთავსება შემდეგ გადადიან საბჭოთა რუსეთში...

ისინი შემთხვევით მოხვედრილან გავრის რეკომის წევრობის შესახებ. ამას გარდა სურგულაძეს უნახეს ასეთი მანდატი: „19 ივნისის თარიღით: გავრის რევკომი ამოწმებს, რომ ამბ. ა. სურგულაძე ამბ. ნ. ვერდისთან ერთად იკავებენ მან-ჩერნომორის რევკომში. თუ სამხედრო რევკომი გაგზავნულ იქნა, ამბ. სურგულაძე თავისუფლდება მარტ დაკისრებულ სამუშაოსგან და ის რჩება უმან-ჩერნომ. კომიტეტის (რ. კ. პ.) განკარგულებაში.“

კალანდარაშვილს არავითარი დოკუმენტები არ აღმოაჩნია. 9 ივნისს დაკავებულ ვარ. კილაძეს უნახეს პასპორტი 9 მაისის თარიღით ადლერიდან შიქე-მული ი. ფირცხალიაშვილის სახელზე, პილენკოვს კომენდანტის ნებართვა ქ. გავრაში შესასვლელათ და სხ. ასეთი. 16 ივნისს სოხუმში დააპატიმრეს სოხ. დროებ. საოლქო კომიტეტის წევრა ამბ. კ. მაკაროვი: მას უნახეს ძველი ინსტრუქცია ქალაქის კომიტეტის სახელზე, ამ ინსტრუქციაში ნათქვამია, რომ მოსახლეები ნუ გაველენ ნობილიზაციაზე. კუხალიშვილმა, სვანიძემ და ვიგრიანმა განაცხადეს, რომ არავითარი კავშირი არ დამოკიდებულა არ ქონიდათ გავრის რაიონულ კომიტეტთან. ვიგრიანოვს უთქვამს (ის პარტიაზე ჩამოშორებული იყო უკვე), რომ „შეიძლება გავრის რაიონს პირდაპირ ქონდა დამოკიდებულა კი გავრის კომიტეტთან“, ნამდვილათ კი გავრის კომიტეტს გაძნელებული ქონდა დამოკიდებულების დაქერა ახლობელ სოხუმის საოლქო კომიტეტთანაც კი.

კუხალიშვილმა განაცხადა, რომ ბოძები მან შეიძინა ჯერ კიდევ კოდორის ფრონტის არსებობის დროს, შენახული ორნადა თვადეცვისათვის, და პარტიული ორგანიზაციის საკუთრებას არ შეადგენენო. რაც შეეხება ვითომდა არალეგალურ მუშაობას, ჩვენ როგორც კი შეგვაცნობინა ფოთელ ამხანაგებმა ლეგალიზაციის ამბავი, გავუშვით ძველი კომიტეტი და დავაარსეთ დროებითი სოხუმის საოლქო კომიტეტი საქ. კომ. პარტიის. ეს იყო 7 ივნისს. (ხოლო მაზრებში თვის დამლევს გაიგეს). ამ დღიდან ვართ ჩვენ პასუხისმგებელი არალეგალურ მუშაობისთვის, მანამდის კი პარტიული ორგანიზაცია არალეგალური იყო.

სურგულაძე და ჯიბლაძე გამოტყდნენ, რომ მონაწილეობას იღებდნენ გენერალ ლიახოვის მოკვლაში ქ. ბათუმში, მარა მათ აბრალებენ კონტრიზის ხიდის აუეთქებასაც.

კ. მაკაროვმა განაცხადა, რომ ის პარტიის ჩვეულებრივი წევრია, უკანასკნელ დროს სულ ავადმყოფობდა და პარტიულ მუშაობას არ ეწეოდა. შესაძლებელია რაიმე დოკუმენტები აქვს მთავრობის კიდევ, მარა ყველა იმ დროს ეკუთვნის, როცა ჩვენი პარტია არალეგალური იყო, და ამიტომ მათ არავითარი ფასი არ უნდა ქონდეს სასაბოთროსთვის. ამიტომ ჩვენ ვგაძლევდნენ არა ჩვეულებრივ სასამართლოში, არამედ სამხედრო, სავლელ სასამართლოში, რათა უსათუოდ „დამტკიცდეს“ კომუნისტების არალეგალური მუშაობა. დიდი ფაქტუალური ამ საქმის სასურველად ჩასატარებლად.

ხედრო საგანგებო „სასამართლოში“ დამცველის ყოლა არ შეიძლება. გასამართლების დღეს არ გვინიშნავენ წინდაწინ...

ამასთანავე არ შეგვიძლია არ მოვიხსენიოთ ის საშინელი პირობები, რომელშიაც ჩვენ ვიმყოფებით. ზოგი ჩვენი ამხანაგი ჩვენგან განცალკევებულია და საერთო კამერებში აპყობდნენ. 7 ამხანაგი ერთ პატარა ნესტიან კამერაში ვართ ჩაყრილი. ზოგიერთი ამხანაგები ბოლო ხანამდის ციხის განყოფილებაში იყვნენ ცოტა უკეთეს პირობებში, მარა ისინიც ძალით გადმოიყვანეს მთავარ ციხეში. ციხის უფროსის ბრძანება გადასვლის შესახებ რა არ შეესაბამებოდა, 16 ივნისს მოვიდა პოლკ. სულაქველიძე, თავისი რაზმი შემოვიკანა ჩვენს კამერაში, გვემტკრებოდა დახვერტით, ამასთანავე გვიძახდა ყაჩაღებს, ხულოგანებს, ჯიბირებს, ლაჩრებს და სხ. რამდენიმეჯერ დედის გინებაც მოგვახალა. წინა აღმღებობის გაწვევა უახრო იყო და ჩვენც განაცხადეთ, რომ ვეპორჩილებით უხვ მაღას და ყველა დადევლით საოლქო ციხეში. საქმელზე ლაპარაკი ზედმეტია. უკანასკნელ კვირებში ცხელ წყალსაც არ გვაძლევდნენ, ცივი, უღუღარი წყალი საქმათი ზრ გვაქვს. ციხეში მდევნავრების გადამდები ავადმყოფობანა: პარტახტიანის ტიფი, მუსლის ტიფი და სხ. სიკვდილი ხშირია. თითქმის ყველა ამხანაგებმა მოიხადეს ტიფი...

1 აგვისტო, 1920 წ. (ხელს აწერს 11 ამხანაგი).

გიგლიოზკავში

(გავრ. იხ. № 15)

ნ. ხომერიკი აგარაული რეფორმა და ჩვენი სასოფლო მეურნეობა.

თბილისი, 1920 წ.

ნ. ხომერიკი არ სჯერდება კრეკოშეების პოლიტიკის რესტავრაციის ის რევიზიას ახდენს მარქსიზმის ზოგ ძირითად დებულებებისაც კი. სხვლი თუ წერილი მეურნეობა? რომელია საწარმოო ძალთა განვითარების ხელის შემწყობი, თვით მეურნეობის აწყობებელი, რომ წარმოებაში ჩაბმულ ადამიანის ყოველ მხრივ უშუაღეს ღონეზე ამყვანი? მარქსისტისათვის, თუნდა ყოფილ მარქსისტისათვის პასუხი რასაკირველია—ერთია: სხვლი წარმოება. მაგრამ ყოფილი მარქსისტი, ამ ეპოქა წვრილ ბურჟუაზიულ წმბეში ამოვლებული, ამის თანახმა აღარ არის უკვე. აჩვეულებრივათ ვინაია, —ემსუიყვება ის სოც.-დემ. პარტიის ყრილობას—რომ მიწების დარიგებით ჩვენ ერთხელ და სამუდამოთ გავამეფეთ სოფლად სამეურნეო ჩამორჩენილობა, რომ ტენიკური პროგრესი სასოფლომეურნეობაში შეუძლებელია მიწების პარცელაციის-დაქუქვით გამრ. მართალია ეს? მართლმართლ თუ გიმსჯელებთ, შეიძლება ეს მარალიც იყოს, მარა თუ სწორ ანალიზს გავუკეთებთ... და სხ., გამოვა რაღა თქმა უნდა, რომ მარქსისტების „შაბლონი“ მსჯელობა სულაც არ გამოხატავდა სინამდვილეს. ამასთანავე ბ. მინისტი სკოდნია, რომ უმაღლესი ტენიკი და წარმოება სასოფლო მეურნეობაში ფებს იკიდებს იქაც კი, სადაც წვრილი მიწათმფლობელობაა. დანია, ბელგია, იტალია, შვეიცარია, საფრანგეთი და სხვები ამის საუკეთესო მაგალითია“ და შემდეგ, თითქოს ნერწყვილივით, ფერადი საღებავით ხატავს დანიის მეკლფელოთა და მეკარაქეთა კოოპერაციებს!

კარგი ნუგეში კია ბელგიის, დანიის და გოლანდიის მეკლფელოთა და ნაფიცი ვეჭილი, მარა არ დაუშვს—სამ-

მეკარაქეთა დოვლათის დასურათობა ტებით ყნოსვის გლიზიანება ქალაქის ან რაქის მიწის მუშების, რომელთაც ბ. ხომერკის საისტორიო რეფორმის წყალობით ეგებ ერთი დესტინა მიწა თუ ერგება, ვინაიდან, შეიძლება ბ. ხომერკი მზათ არის სამი-დღეში და სამარადისით გამოაცხადოს თავისი მიწის რეფორმა, როგორც დემოკრატ. რესპუბლიკა გამოაცხადა ყრილობამ სამარადისო პოლიტიკურ ფორმად, მარა ვინ ან არ არის იმის თავადები, რომ ჩვენი მისიონერები საკუთარი ძალადობით, ორ ტკაველა მიწის, კერძო საკუთრების ნიდაღზე არა თუ ქუქს გამოიძღობენ მართო, თურმე ტენიკასაც მალა ასწვევენ და საერთოდ ეკონომიურათ წინ გააქანებენ ქვეყანას და ესეც რომ არ იყოს—როდღაც გახდება მარქსისტების საქმედ წვრილ მესა-კუთრეთა გამარჯვლება და მიწაზე მიმაგრება, როდის ვახდა სოც.დემოკრატების საპროგრამო საგნად მიწის ფანატისკოსების გამარჯვლება, როდის ვახდა მარქსისტებისთვის მიწის ნასყიდობის ქალაქი, „ქუფია“ „კომუნისტური მანიფესტის“ დამატება? როდის და მის შემდეგ, რაც ისინი ვახდენ წვრილი ბურჟუაზიის ქომავათ, როცა მათ იღვალათ ვახდა ჩასუქებული გლეხი, ბურჟი წესიერების, მტერი „ანარქის“ და ყოველივე ახალის. ტველით კი არ აცხადებდა მთავრობის ნობათი „საქართველოს რესპუბლიკა“—ჩვენი მთავრობის მიზანია სოფლად მავარი გლეხკაცობის შექმნა! (იხ. № 2 1918 წ.).

ამ კეთილშობილ მიზანს ემსახურება 7—15 დესეტინის „ნორმა“, ეს მიზანი აქვს დასახული „დარბეზულ“ მიწის გაყიდვა-საც ფულად: შეიძენს უფრო „მავარი“ გლეხი და წესრიგსაც გამოეყოფება. რაიმე „აღმარებლობა“ აქ სობარაკი შეიძლება მხოლოდ საზეიმო სიტყვაში, ხოლო როცა თუნდა ყოველი მარქსისტი აცხადებს, რომ „ჩვენი პოლიტიკა იქით-კენ უნდა იყოს მიმართული რომ დავიცვათ მისი (წვრილი მეურნის) შრომა კაპიტალის ექსპლოატაციისაგან“—ო, აქ უკვე საზეიმო ბილი სავსებით კომიკური-ში ვაღივებო. ბ. ხომერკი კაპიტალის ექსპლოატაციისაგან დავიცვენ წვრილ მეურნეებს! ალბად სწორედ ამ მიზნით მათ ხანია რაც კანონით დართეს ბ.ბ. ნიკოლაძეების ტაშის კვრით მიწის

კიდევ-გაყიდვა და თავის ტრიბუნიდან თუ ვახეთის ფურცლებზე კიდევ გაოცებას გამოთქვანდნენ, რომ ზოგიერთს ვერ გაეგო მათი შეუპოვარი ბრძოლა კაპიტალიზმის წინააღმდეგ: გლეხს მავალითად შეიღოს ვაზრდა უნდა, მან თუ მიწა არ გაყიდა რით მისცეს ვანათლება შეიღოს, აი როგორი გოლიათები დახედებინ ჩვენში და შეებრძოლებიან კაპიტალიზმს, თუ კი მან მოასწრო კიდევ ჩვენს სოფელში შექრა და ვახატონება. მაშ ასე, წვრილი საკუთრება სათაყვე-ნებელი გამადარა ქართველ სოციალ-დემოკრატისათვის მის შემდეგ რაც ის ქვეყანას თუ არა სახელმწიფოს მაინც აქნებებს. მართალია—ეს წვრილი მესა-კუთრეთა, როცა მათ სჭირდებათ გლეხების წინააღმდეგ სასტიკი რეპრესიების გაზიდება, გლეხების გამამტყუნებელი, მათი ვანდელობის დამამტყუნებელი და რეპრესიების გამამართლებელი (გაიხსენეთ ნ. ჟორდანის მოთხრობა 1918 წლის აგვისტოში). წვრილი საკუთრება თურმე არც პროგრესის, და არც საწარმოო ძალთა შემაჯერებელი ყოფილა, ითუ „შაბლონურად არ ვისჯულებით და სწორ ანალიზს ვაუყუებთ“... სოციალ-დემოკრატის მისწრაფებას, ახლა უკვე გამოამკარავებულს, ის, რისთვისაც მარქსისტები შეუთვრებულ ომს აწარმოებ-დნენ ყველა ქვეყნის რევოიონისტების და წვრილბურჟუაზიულ „სოციალისტების“ წინააღმდეგ, ის თურმე „შაბლო-ნური“ წარმოდგენა ყოფილა, და ეს ცხადი შეიქნა და უღათ ჩვენი მენშევი-კებისათვის მის შემდეგ, რაც რომ მათ კრივილიზების უწყებას დაეპატრონენ და თან დემოკრატულ აღმაშენებლო-ბისათვის ასეული მილონები დას-კირდათ. არ გვეგონოთ, რომ აქ ცვა-ლებადობა მენშევიკების მსოფლმხედ-ველობაში და მით უფრო მოტყუი-ლება გლეხობის, ფეხით გათელვა თავისი, ჯერ ოციციალურათ არ უკუდებულ პროგრამის! ბ. ხომერკის რწმუნებით „ეს არის სწორედ ის, რის-თვისაც ძველად ჩვენ ვბრძოდით, რა-ზედაც ვწერდით და პროგრამას ვად-გენდით“—ო (გვ. 26). აქ უკვე ერთგვარი ბოროტმოქმედებაა, ერთგვარი „უგო-ლოფშინაა“, რასაც ნიკოლაძის კანონ-თა კრებული, ჯერ კიდევ „ჩვენში მომ-ქმედი, სასტიკად სჯის—ესა бродяжни-чество непомнящих родства და თუმ-

ცა ბიბლიოგრაფიული წერილი ძალიან გაგვიკრძალა. ამხანაგ მეთხველმა ნება უნდა მოგვეცეს ერთხელ კიდევ შევაჩე-როთ მისი ყურადღება ბ. ხომერკის.

კავშირების აუცილებელი გარდაქმნა სოციალისტურ სახელმწიფოს ორგანი-ზება, რომლებში მონაწილეობა სახელ-მწიფოებრივ ვალდებულებათ გადაიქცევა ყველა ამა თუ იმ პროფესიაში მომუშავე-თათვის!—ო (რეზოლუციის მე-9 პუნქტი). ცხოვრებამ ვამართლა პირველი სიეზდის ეს რწმენა. პროფესიონალური კავშირები თანდათან იღებენ თავის თავზე სახელ-მწიფოებრივი ორგანიზების ფუნქციებს. როდესაც პროფესიონალური კავშირები თავის წევრების მობილიზაციას ახდენენ, როდესაც ისინი აკავებენ მუშებს ამა თუ იმ ქალაქში საშუალო, გადაწყვეთ რუსე-თის ერთი პუნქტიდან მეორეში მუშათა ძალები, როდესაც ისინი ამობენ ვადამ-წყვეტ სიტყვას ტარის და სხ. საკითხ-ებში და თავისი წარმომადგენლების საშუალებით ვადამწყვეტს პოუ-ლობენ სახალხო მეურნეობის საბჭოს (სოფარხოზის) მოქმედებაზე—ამით ისინი გამოდიან, არსებითათ თუ ვაგისჯავთ, სახელმწიფოებრივი ძალაუფლების ორგა-ნიზებათ.

და სწორეთ, რადგან პროფესიონალურ-ი კავშირების განსახლებმწიფოებრივობის პროცესი მიმდინარეობს თანდათანობით და სრულიათ ნორმალურათ, ამიტომ არასდერ საჭიროებას არ წარმოადგენს ამ პროცესის ნაბიჯადევათ დაქარება და ამ წამსვე მათი ფორმალური განსახელ-მწიფოებრივობის გამოცხადება. პროფე-სიონალური კავშირებში მოღვაწე კომუ-ნისტებს შეუძლიათ დაეთანხმონ პროფე-სიონალური კავშირების პირველ და მეორე სრულიად რუსეთის სიეზდების რეზოლუციებს ამ კითხვაზე და წავიდნენ მათი სრული აუცილებელი განსახლებმწი-ფოებრივობისაკენ.

პარტია, კავშირები და სპეციალის-ტების მოწვევა.
პროფესიონალის პარტია უნდა ვაი-გოს მიზეზი ერთპირობული გამგებლო-ბისათვის სპეციალისტების მოწვევის სა-კითხის შესახებ თავშეკავებით—ფრთხი-ლი დამოკიდებულებისა, რაც ემჩნევათ

დარი სასურსათო პოლიტიკით, მართ-ლაც მხოლოდ სიტყვით ამბობს ერთს და საქმით კი სულ სხვას აკეთებს; ე. ი. მარცხავს ღარიბს, და აძლევს მდიდარს? ამ კითხვაზე დამაკმაყოფილებელ პასუხს იძლევა საანკეტო გამოკვლევა, იმის შე-სახებ თუ როგორ ტარდება ცხოვრებაში სასურსათო პოლიტიკა. სახალხო კომი-სართა საბჭოს დავალებით, ამ სტატის-ტიკურ გამოკვლევას აწარმოებს ცენტრ-რალური სტატისტიკური გამგეობა.

საბჭოთა რუსეთის პრესა
წართვი მდიდარს, ნუ აწყენინებ
შუათანა გლეხს, მიეცი ღარიბს.

(ნათარგმნია შემოკლებით)
ასეთ ფორმაში ჩამოაყალიბა ამხ. ლე-ნინმა საბჭოთა მთავრობის სოფლად სა-მოქმედო გეგმა წასულ წლის კომუნის-ტურ პარტიის მე-8 ყრილობაზე.
ამ ნათელ ფორმულაში ნახა თავისი გამოხატულება საბჭოთა მთავრობის სა-სურსათო პოლიტიკამ. ამ სასურსათო პოლიტიკით, სასურსათო კითხვის ვა-დაწყვეტა, მიუღო თავისი სიმძიმით აწყვეტა თავზე სოფლის მცხოვრებთა ყვე-ლაზე უფრო შეძლებულ ნაწილს, შუა-თანა გლეხობა უფრო ნაკლებს, თითქმის შეუწინვებლ მსხვერპლს იღებს, ღარიბი გლეხობა კი ხელ-უხლებელი რჩება. სო-ფლის საჭიროებისათვის საჭიონის მი-წოდება ხდება დეკრეტის თანახმად, რომელიც სავალდებულოთ ხთის კო-ლექტიური წესით საჭიონის გაცვლა-გამოცვლას. საჭიონის გაცვლის ასეთ წესს ის მიზანი აქვს, რომ სოფლის მცხოვრებთა შეძლებულმა ნაწილმა სა-ხელმწიფოსგან მიღებულ საჭიონის სა-შუალებით სპეკულიაცია არ აწარმოოს და არ გაყვეს სოფლის მცხოვრებ-თა უღარიბესი ნაწილი.

სახელმწიფო აძლევს საჭიონს არა მარტო იმას, ვისაც შეუძლია სურ-სათის მოცემა, არამედ მასაც, ვი-საც არაფერი აქვს სამავიერო მისა-ცემი. საბჭოთა მთავრობის სასურ-სათო პოლიტიკის მოწინააღმდეგენი ამ-ბობენ: „ყველაფერი ეს საუცხოვოა, მხო-ლოდ თეორიაში. სინამდვილეში კი პურს ართმევენ სოფლათ უფრო მეტს ღარიბ გლეხობას, შეძლებულ გლეხობას კი უფ-რო ცოტას. ის საჭიონელი, რომელსაც გვახანის ქალაქი დანაწილდება სასურსა-თო ორგანიზების მიერ, ხელში უფარდებ-და სოფლის მდიდრებს და სპეკულიან-ტებს“. სამუშაოთა ეს სჯერათ საბჭო-თა მთავრობის ზოგიერთ მომხრეებსკ. რას გველაპარაკება სინამდვილე? შეიძ-ლება საბჭოთა მთავრობა, თავისი შემც-

ზოგიერთ მუშათა წრეებს, რომლებსაც ინსტიტუტურათ ეზინიათ, რომ ჩვენდა ვაუგებრათ არ ვაძლიერდეს ჩვენდამი მტრულათ განწყობილი წრეების ვაგლე-ნა. პროფესიონალის პარტიამაც უნდა გამოიმუშავოს სერიოზული ორგანიზა-ციული გარანტიები, რომ ეს არ მოხდეს და იმავე დროს გამოყენებულ იქნენ მეცნიერული და ტენიკური ძალებიც.
ამისთვის საჭიროა ფათათ გატარ-დეს სპეციალისტებთან (რკინის გზაზე და სხ) მიჩნეული მუშათა კომისრების სისტემა.

ამ სფეროში პროფესიონალურ კავში-რებს წილათ ხვდებათ ვარკვეულ განსა-ზღვრული საჭე.
საწარმოო კავშირების ერთ უმთავრეს მოტივს საქმეს შეადგენს ცხოვრებაში გატარება ჩვენი პროგრამის იმ დებუ-ლების, რომელიც იძლევა წინადადებას, გამოყენებულ იქმნენ „ჩვენთვის სამკვიდ-როთ დარჩენილი მეცნიერები და ტენი-კოსები“ ისე კი, რომ მუშებმა ამ სპე-ციალისტებთან ერთათ ვაიარონ სერთო ამხანაგური შრომის ხანგრძლივი სიკაია.
ამ მიზნით სპეციალისტები უნდა მიღე-ბულ იქმნენ წევრებათ საწარმოო კავში-რებში თავის ხელობის მიხედვით, თუ საჭიროება მოითხოვს კავშირებში დაარ-სდება ამ სპეციალისტების სექციები და ქვე-სექციები და თანდათან, იმისდამიხე-დვით, თუ რამდენათ ეთვისებებიან ისინი შრომაში მუშებს, უქმდება ვარდამავალი ხანის მიერ გამოწვეული მათი უფლების შეზღუდვა.
თუ აღმოჩნდება ოპოზიცია წინააღმდეგ თვით სპეციალისტების მოწვევისა მრე-წველობის აღორძინების და მის მართვა-გამგეობის საჭიროებისათვის, პარტიამ უნდა გააუწიოს სასტიკი წინააღმდეგობა ისეთ მდიდრეკილებას, როგორც მიმარ-თულს დღევანდელი კომუნისტური აღ-მშენებლობის და პარტიული პროგრამის საწინააღმდეგოს.
პარტია ცდილობს საბჭოთა რუსეთის საშახურში დააყენოს ქვეყნის ყველა

დარი სასურსათო პოლიტიკით, მართ-ლაც მხოლოდ სიტყვით ამბობს ერთს და საქმით კი სულ სხვას აკეთებს; ე. ი. მარცხავს ღარიბს, და აძლევს მდიდარს? ამ კითხვაზე დამაკმაყოფილებელ პასუხს იძლევა საანკეტო გამოკვლევა, იმის შე-სახებ თუ როგორ ტარდება ცხოვრებაში სასურსათო პოლიტიკა. სახალხო კომი-სართა საბჭოს დავალებით, ამ სტატის-ტიკურ გამოკვლევას აწარმოებს ცენტრ-რალური სტატისტიკური გამგეობა.

სტატისტიკა ჯერ არ არის დამთავ-რებული, მაგრამ ის მასალები, რომელიც უკვე მოგვცა მან, არავითარ იქვეებს არ ბადებს იმაში, რომ ჩვენი სასურსათო პოლიტიკა უნაკლოთ სრულდება. თუმ-ცა საბჭოთა მთავრობა ცოტა საჭი-ონლს აქლევს სოფლებს, მაგრამ რასაც აძლევს, იზვიათი შემთხვევა იმისი, რომ ეს საჭიონელი ნაწილდებოდეს სოფლათ ოჯახის წევრთა რაოდენობის მიხედვით. უპირატესობა ეძლევა ღარიბ მცხოვრებ-ლებს. ისინი უფრო მეტს ღებულობენ, ვიდრე საზოგადოების მდიდარი ნაწილი. ცენტრალური სტატისტიკური გამგეო-ბის მიერ შეკრებილი საანკეტო ცნობე-ბი ეხება მხოლოდ ერთ მხარას, მაგრამ

ინტერნაციონალის გარეგან.

ბრაზილიის მუშათა ყრილობა მე-სამე ინტერნაციონალს აღიარებს.
ბრაზილიის მუშათა ყრილობამ დახუ-რვის წინ მიიღო რეზოლუცია მესამე ინტერნაციონალთან შეერთების შესახებ. „მესამე ინტერნაციონალის ძირითადი პრინციპები,—ნათქვამია ერთ რეზოლუ-ციაში,—მისაღებია მთელი მსოფლიოს მუშებისათვის“.
ყრილობაზე წარმოდგენილი იყო — 500,000 მეტი მუშა. ყრილობამ მიანდო აღმასრულებელ კომიტეტს, მოიწვიოს სამხრეთ-ამერიკის ყველა ქვეყნის მუშა-თა ყრილობა.

კომუნისტური მოძრაობა ბულ-გარეთში.
საჭირო არ არის იმის ვანმეორება, რომ „ტენსიაკების“ პარტიამ პირდაპირ უარყოფითი პოზიცია დაიკავა, როგორც ბალკანეთის, ისე მსოფლიო ომის მი-მართ. დი ამიტომაც „მემარცხენე“ და მემარჯვენე ბურჟუაზიის საერთო ზიზღი დამისახურა მან და მთქცა მძიმე რეპ-

რაც არის ისიც ნათლათ ამტკიცებ ჩვენი სასურსათო პოლიტიკის სისწო-რეს.
თავის თავათ ცხადია, რომ საერთო პრინციპებისგან ვადახვევა, რომელსაც საფუძვლათ უდებს საბჭოთა მთავრობ. თავის დამზადებითი და ვანაწილებითი მოქმედებას, ადგილი აქვს სინამდვილეში და ზოგჯერ მახინჯ ფორმებსაც იღებს, მაგრამ ეს არავითარ შემთხვევაში არ ასუსტებს სოფლის მიმართ საბჭოთა სამეურნეო პოლიტიკის პრაქტიკულ მნიშვნელობას. თუ ეს რაიმეს ამბობს, მხოლოდ იმას, რომ: საბჭოთა აპარატი ყოველთვის და ყოველგან ერ მუშობს სწორათ, რომ საჭიროა მისი ვასწორება და ვაუმჯობესება.

„წართვი მდიდარს, ნუ აწყენინებ შუა-თანა გლეხს, მიეცი ღარიბს“—ეს ლამა-ზი და დემავოგური სიტყვები კი არ არის, არამედ სინამდვილეა. ამიტომ, მიუხედავათ დიდი ვაქირებისა სამეურ-ნეო ცხოვრებაში, მიუხედავათ ამისა, რომ ამ ვაქირებას მთელი თავისი სიმ-წვევით ვანიცდის გლეხობა—სოფელი მაინც საბჭოთა მთავრობის მხარე-ზეა. ვაზ. „პრავდა“.

რისივების ქვეშ.
თავის შედეგებმა თვალები აუხილეს უკანასკნელ შეგუებულ მუშასაც და გლეხსაც ბულგარეთში. იმათ ვაიგვს, რომ სისხლს ღვრიდენ ბულგარეთისა და ევროპის ბურჟუაზიის მტაცებულრ აპე-ტიტისათვის. მძიმე ეკონომიურმა მდგო-მარობამ, რომელშიც მოექცა ქვეყანა, ნათლად დანახვა მუშებს და გლეხებს. თუ რამდენად სწორი იყო „ტენსიაკე-ბის“ პოზიცია, როდესაც ისინი იბრძო-დენ ბურჟუაზიის დაპყრობითი პოლი-ტიკის წინააღმდეგ, რომელსაც ხვევდენ „ეროვნულ ვაერთიანების“ ქურქში.
რუსეთის ბალშევიკური რევოლუცია რომელმაც ვადასცა ძალა-უფლება მუშე-ბსა და გლეხებს, იყო და არის ერთი მნიშვნელოვან ფაქტორთაგანი ბულგარე-თის „ტენსიაკების“ (მემარცხენე სოციალ-დემოკრატები) ყოველდღიური რევოლუ-ციონურ პროპაგანდის და ავითაციისა.
აპროლში 1910 წ. შესდგა „ტენსიაკე-ბის“ პარტიის ომის შემდეგ პირველი ყრილობა. ამ ყრილობას დაესწრო 800-

გ. ზინოვიევი.
პარტია და პროფესიონა-ლური კავშირები.

8. ცენტრალიზმი თუ დეცენტრა-ლიზმი.

(გაგრძელება. იხ. № 15)
ამასთან ერთათ დიდი ხანია საერთა-შორისო პროფესიონალურ მოძრაობაში ბრძოლა ცენტრალიზმისა და დეცენტრა-ლიზმის შესახებ. ყველა ქვეყნის ოპორ-ტიუნისტები იცავენ პრინციპს წვრილ „დამოუკიდებელ“ კავშირებისა და მით არღვევენ მოძრაობას ურთიკვ მიერე ერთეულებათ (სამუდრებათ), რომლებიც ვერ არიან ვარგად დაკავშირებული ცენ-ტრალიზმით და მოკლებული არიან ამ-ტომ უნარს შესრულონ თავისი ბრძოლის მიზ-ნები კაპიტალის წინააღმდეგ. რევოლიუ-ციონური მარქსისტები იცავენ პირიქით ყველგან რაც შეიძლება მეტი ცენტრ-ალიზაციის საჭიროებას.
თუ კაპიტალისტურ ქვეყნებში საწარ-მოო კავშირების უაღრესი ცენტრალიზა-ციაა საჭირო კაპიტალისტებისა და კაპი-ტალისტური მთავრობების წინააღმდეგ საბრძოლველათ, რუსეთში არა ნაკლებ საჭიროა მაქსიმალური ცენტრალიზაცია საწარმოო კავშირების, სრულიად რუსე-თის მასშტაბით, სახალხო მეურნეობის საქმეში რაც შეიძლება მეტი მწყობრი მონაწილეობის მისაღებათ.
საწარმოო კავშირების ყოველ მხრივი ცენტრალიზაციის პროცესი სრულიად რუსეთის მასშტაბში უკვე დაიწყო. ამ საქ-მეს უნდა მიეცეს ბევრათ მეტი ყურადღება ვინემ ეს ამდენხანს ხდებოდა.

4. პროფესიონალური კავშირების განსახლებმწიფოებრივობა.

უკვე 1918 წლის იანვარში შეკრებილ პროფესიონალურ კავშირების პირველ სრულიად რუსეთის ყრილობის რეზოლუ-ციისაში იყო ნათქვამი: „სიეზდი დარწმუ-ნებულია, რომ უკვე დამწინეულ პროცესს შედეგათ მოჰყვება პროფესიონალური

მოძრაობის აუცილებელი გარდაქმნა სოციალისტურ სახელმწიფოს ორგანი-ზება, რომლებში მონაწილეობა სახელ-მწიფოებრივ ვალდებულებათ გადაიქცევა ყველა ამა თუ იმ პროფესიაში მომუშავე-თათვის!—ო (რეზოლუციის მე-9 პუნქტი). ცხოვრებამ ვამართლა პირველი სიეზდის ეს რწმენა. პროფესიონალური კავშირები თანდათან იღებენ თავის თავზე სახელ-მწიფოებრივი ორგანიზების ფუნქციებს. როდესაც პროფესიონალური კავშირები თავის წევრების მობილიზაციას ახდენენ, როდესაც ისინი აკავებენ მუშებს ამა თუ იმ ქალაქში საშუალო, გადაწყვეთ რუსე-თის ერთი პუნქტიდან მეორეში მუშათა ძალები, როდესაც ისინი ამობენ ვადამ-წყვეტ სიტყვას ტარის და სხ. საკითხ-ებში და თავისი წარმომადგენლების საშუალებით ვადამწყვეტს პოუ-ლობენ სახალხო მეურნეობის საბჭოს (სოფარხოზის) მოქმედებაზე—ამით ისინი გამოდიან, არსებითათ თუ ვაგისჯავთ, სახელმწიფოებრივი ძალაუფლების ორგა-ნიზებათ.
და სწორეთ, რადგან პროფესიონალურ-ი კავშირების განსახლებმწიფოებრივობის პროცესი მიმდინარეობს თანდათანობით და სრულიათ ნორმალურათ, ამიტომ არასდერ საჭიროებას არ წარმოადგენს ამ პროცესის ნაბიჯადევათ დაქარება და ამ წამსვე მათი ფორმალური განსახელ-მწიფოებრივობის გამოცხადება. პროფე-სიონალური კავშირებში მოღვაწე კომუ-ნისტებს შეუძლიათ დაეთანხმონ პროფე-სიონალური კავშირების პირველ და მეორე სრულიად რუსეთის სიეზდების რეზოლუციებს ამ კითხვაზე და წავიდნენ მათი სრული აუცილებელი განსახლებმწი-ფოებრივობისაკენ.

პარტია ცდილობს საბჭოთა რუსეთის საშახურში დააყენოს ქვეყნის ყველა

დარი სასურსათო პოლიტიკით, მართ-ლაც მხოლოდ სიტყვით ამბობს ერთს და საქმით კი სულ სხვას აკეთებს; ე. ი. მარცხავს ღარიბს, და აძლევს მდიდარს? ამ კითხვაზე დამაკმაყოფილებელ პასუხს იძლევა საანკეტო გამოკვლევა, იმის შე-სახებ თუ როგორ ტარდება ცხოვრებაში სასურსათო პოლიტიკა. სახალხო კომი-სართა საბჭოს დავალებით, ამ სტატის-ტიკურ გამოკვლევას აწარმოებს ცენტრ-რალური სტატისტიკური გამგეობა.

დარი სასურსათო პოლიტიკით, მართ-ლაც მხოლოდ სიტყვით ამბობს ერთს და საქმით კი სულ სხვას აკეთებს; ე. ი. მარცხავს ღარიბს, და აძლევს მდიდარს? ამ კითხვაზე დამაკმაყოფილებელ პასუხს იძლევა საანკეტო გამოკვლევა, იმის შე-სახებ თუ როგორ ტარდება ცხოვრებაში სასურსათო პოლიტიკა. სახალხო კომი-სართა საბჭოს დავალებით, ამ სტატის-ტიკურ გამოკვლევას აწარმოებს ცენტრ-რალური სტატისტიკური გამგეობა.

დარი სასურსათო პოლიტიკით, მართ-ლაც მხოლოდ სიტყვით ამბობს ერთს და საქმით კი სულ სხვას აკეთებს; ე. ი. მარცხავს ღარიბს, და აძლევს მდიდარს? ამ კითხვაზე დამაკმაყოფილებელ პასუხს იძლევა საანკეტო გამოკვლევა, იმის შე-სახებ თუ როგორ ტარდება ცხოვრებაში სასურსათო პოლიტიკა. სახალხო კომი-სართა საბჭოს დავალებით, ამ სტატის-ტიკურ გამოკვლევას აწარმოებს ცენტრ-რალური სტატისტიკური გამგეობა.

დე დედაგატი, რომლებიც წარმოადგენდნენ პარტიის 22,000 წევრს. ყოველმხრივ ეროვნულად გადარსებული, რომ „ტენსინაკების“ პარტიის დიქტატორი ბულგარეთის კომუნისტური პარტია, რომელიც შეუერთდა მესამე ინტერნაციონალს.

არჩევნების შედეგებში, რომელიც მოხდა 17 აგვისტოს 1910 წ. ნათლად დაგვაჩვენებს „ტენსინაკების“ პოპულარიზაცია. გაუფრთხილეს ტერორის მიუხედავად, რომელიც მოწყობილი იყო პოლიციის მიერ, ტენსინაკების პარტიის მიერ, და რომელიც მიმართული იყო მისი საკუთრების და მართა კომუნისტური პარტიის წინააღმდეგ, კომუნისტებმა მაინც მიიღეს 123,000 ათასი ხმა და 47 მანდატი, ხოლო პოლიციულ სოციალისტებმა კი—81,000 ხმა და 39 მანდატი, თუმცა მათ ხელში მთელი სახელმწიფო აპარატი იყო. ამ შედეგებმა სასტიკად გააცოცხლა მთელი ბურჟუაზია. ის შემოკრება მიწათმოქმედების პარტიის ვარსკვლავი, რომელსაც მეტად დიდი პარლამენტარული გავლენა ჰქონდა, და შექმნილი ახალი კომუნისტური მთავრობა მიწათმოქმედების კავშირის ლიდერის სტამბოლისკის მეთაურობით, ხოლო წერილობრივად მთელი სოციალისტები კი, რომლებმაც უკვე ითამაშეს ბურჟუაზიის მოგატყვევების კოფის როლი კომუნისტების წინააღმდეგ, უსიტყვილოდ განდევნეს ახალი მთავრობისაგან.

დეკემბერში მოხდა ქალაქის არჩევნები. აქ კომუნისტურმა პარტიამ ერთხელ კიდევ ბრწყინვალედ გაიმარჯვა. ქალაქის საბჭოები თითქმის ყველა დიდ ქალაქებში კომუნისტების ხელში გადავიდა. ბლენის, ლოვიჩის, პლოზდის, ბურგარს, ვარნის, რუშტიკის, სლივის, ვაროვის, დუნბის, კლუსტინილის, ლომის, ვაშოლის, შუმის და სხვა ქალაქების გამგებებზე აფრიალებულია კომუნისტური ინტერნაციონალის წითელი დროშა. აგრეთვე ბევრ სოფლებშიც არჩეულ იქნენ საბჭოებში კომუნისტები, ხოლო ზოგიერთ ქალაქში, როგორც მაგალითად, სოფლის, ვინის, ძვ.-ზაგორასი, თათარ-ზაზარჯის, ვრატკაში, კახან-ლიკში და სხვა კომუნისტები საგრძობად უმცირესობას წარმოადგენდნენ. კომუნისტების გაბარჯვება ისეთი განსაკვირვებელი იყო, რომ სტამბოლისკის მთავრობა იძულებული გახდა, გადაეღო 21 დეკემბრისთვის დახმარებული არჩევნები სამხარო საბჭოებში.

სტამბოლისკის მთავრობა, რომელიც ფაქტობრივად ებრძოლოს კომუნისტურ მოძრაობას, რომელსაც ვერაფერი ვერ დააკლო ცენზურამ და სამხედრო მდგომარეობამ და მიუხედავად ამისა, სულ უფრო და უფრო იზრდება, გახდა დაბოროლი და უფრო პროვოკაციული წასვლა. მან ზამთრისთვის გაფიცვა ორ ყველაზე უფრო მსხვილ პროფესიონალურ ორგანიზაციებს: რკინის გზების და ფოსტატელეგრაფის მოსამსახურეების, რომლებსაც, როგორც ერთგულ დარაჯი, გვერდით უდგას კომუნისტური პარტია. გაფიცვა ეროვნულად იყო. მთავრობამ მიიღო უკიდურესი ზომები. მან გამოაცხადა, რომ ვითომ კომუნისტებს ძალაუფლების ხელში აღება გადაწყვიტოს, და დაატუსაღა არა მარტო გაფიცულ პროფესიების მოწინავე პირები, არამედ ყველა პარტიული და პროფესიონალური მოღვაწე მთელ ქვეყანაში. მან, წინააღმდეგ შემთხვევებულ გეგმას მიხედვით მოხიზნა იყო ყვეთელ გვარდიას შეუგნებელ გლეხებისაგან, რომლებმაც დაიკავეს ყველა სადგურები და ფოსტის კანტორები, და აგრეთვე ატყვევებდნენ უმრავლესობით სცემდნენ რკინის გზების, ნაბრძანები იყო კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტის ყველა წევრების დატუსაღება და „თუ კი გაიქცეოდნენ,“ დახვრეტაც, და ამგვარად კიდევაც დახვრეტეს რამდენიმე ახანაგი დუნბისში, სლივისში, იამბოლში, ბურგარსში და სხ.

ასეთ პირობებში, როდესაც სასტიკი ცენზურა დატუსაღებული მძინერებდა, როდესაც მიმოსვლა რკინის გზებზე და ფოსტატელეგრაფის მუშაობა შეჩერებული იყო, როდესაც შეუძლებელი იყო რაიმე კრების მოწყობა სახელმწიფოს სააღყო წესებზე გამოცხადების გამო, ასეთ პირობებში მთავრობამ გადაწყვიტა, მოახდინოს 25 იანვარს 1920 წ. არჩევნების სამხარო საბჭოებში. ის ღრმად იყო დაარწმუნებული, რომ კომუნისტური პარტია უკვე საბოლოოდ დატუსაღებულია და მოსპობილი. ამ არჩევნების შედეგებშიც მწარე სასოწარკვეთილებაში ჩაადგინა სტამბოლისკი და მისი სულისჩამდგმელები. კომუნისტურმა პარტიამ 148,000 ხმა მიიღო და 100 დე მანდატი. მარამ მთავრობა კიდევ არ ცხრებოდა. მან გაუშვა 17 აგვისტოს არჩეული პარლამენტი და დანიშნა ახალი არჩევნები 28 მარტისთვის. „ბოლშევიზმის წინააღმდეგ!“ „კომუნისტების წინააღმდეგ!“ — ასეთი მთელი ბურჟუაზიის ერთდღერითი ლოზუნგები, ის ვერ გრძობდა, რომ ეს ლოზუნგი საუკეთესო ავტაცია იყო მთავრობისთვის, რომელიც კომუნისტების სასარგებლოდ იმ დროს, როდესაც ყველა მინისტრები და ბურჟუაზიული ავტატორები სახელმწიფოს ყველა კუთხეებში დადიოდნენ და ავტაციას სწევდნენ ჩვენს წინააღმდეგ; აგრეთვე მთელი ქორებს და ცილს სწამებდნენ რუსეთის კომუნისტებს, კომუნისტური პარტიის ავტატორებს ნება არ ეძლეოდათ რაიმე კრება მოეწყობათ, რომ არ გამოეკარგებინათ მათი სიყალბე. ასევე დევნიდნენ კომუნისტურ პრესასაც.

ასეთ მძიმე პირობებში ჩავარდნილ კომუნისტურ პარტიას სხვა არაფერი ღარჩენოდა ვარა იმისა, რომ ეწარმოებია კერძო ზეპირი ავტაცია. როგორც ქალაქის, ისე სოფლის ყველა პარტიის წევრებს ხელი უნდა მოეკიდათ განსაკუთრებით და მხოლოდ ამ საქმისათვის, რომ ექნათ ის, რისი ქმნაც შეუძლებელი იყო სახალხო კრებებზე, მიტინგებზე და პრესის საშუალებით. არჩევნების მეორედღს მთავრობამ და მთელი ბურჟუაზიაც განცვიფრებული იყვნენ. ყველა მინისტრები და განსაკუთრებით შინაგან საქმეთა მინისტრი დიმიტროვი, რომელიც იმ თვითონ უწოდა თავის-თავს **ბულგარელი ნოქი**, ვერ ბედავდნენ გამოჩენოდნენ თავიანთ მეგობრებს, რომლებსაც ისინი კომუნისტების მოსპობას დაპირდნენ. და ამ ბრძოლიდან კომუნისტების პარტია გამოვიდა კიდევ უფრო ძლიერი და მჭიდროდ შეკავშირებული. მან მიიღო 185,000 დათვლილი ხმა და 12,000 დელეგირებული 50 მანდატი. შემთხვევითად მიიღეს 52,000 ხმა და მხოლოდ 9 მანდატი.

ავტაციასა და პროპაგანდასთან ერთად, რომელიც განავითარა კომუნისტურმა პარტიამ პროლეტარიატის დიქტატურისა და საბჭოთა ძალაუფლების ლოზუნგებით, გააუარყოფა მან თავისი პარტიული ორგანიზაციები და პროფესიონალური ორგანიზაციები ამ ემადის უძლიერეს პარტიას წარმოადგენს და თავს უყრის და ამაღლებს თავის ძალეს და დაამტკიცებ ბრძოლისათვის ბურჟუაზიის ძალაუფლების საბოლოოდ დასაზოხობათ და პროლეტარიატის დიქტატურის საბჭოთა ძალაუფლების დასაწესებლად.

6. მბლინი.
ახალი ამბები
ახ. კომ. ბიუროს დახურვა. ხუთშაბათს 12 აგვისტოს განსაკუთრებულ რაზმმა აკრძალა და დაბეჭდა საქართველოს ახალგაზრდების კომუნისტური კავშირის თბილისის მეორე რაიონის ბიურო. იმუქრებოდნენ ყველასი დალუსალებით.

გაგრილის ახანოები. მთავრობამ დაადგინა მიწადამოქმედების მინისტრის მოხსენება გაგრილის ახანოების ქალაქის თვითმართვლობისათვის იჯარით გადაცემის შესახებ დასაქვეყნებლად სახელმწიფო კონტროლს გადასცეს.

ბორჯომის სახელმწიფო მაკული. მთავრობამ დაადგინა გადასცეს ბორჯომის ქალაქის თვითმართვლობას თავის გ-ნკარგულეში ქუჩები, სავაჭრო ადგილები. რემერტის პარკი, ახალი კავალერიის სისტემური და „საშროლო შენობები, რომლებიც დღემდე ბორჯომის სახელმწიფო მამულის მმართველის განკარგულებაში იმყოფებოდა. მიწადამოქმედების მინისტრს დაევალა შეადგინოს კომისია თავის თავმჯდომარეობით და მისაგან საქმეთა სამინისტროსა და ქალაქთა კავშირის წარმომადგენელთა მონაწილეობით ბორჯომის სახელმწიფო ქონების გამოსარკვევად.

კანონპროექტი ღვინის შესახებ. მეღვინეთა და მევენახეთა ყრილობის საბჭომ შეიმუშავა კანონპროექტი ყურძნის ღვინის შესახებ. კანონპროექტი გარკვევით განსაზღვრავს ყურძნის ღვინის ბუნებას და ჩამოთვლის ამ ელემენტებს, რომელთა ხმარებაც შეიძლება ღვინის გასაუმჯობესებლად. პროექტი წინადადება იძლევა დააჯარიმონ 10 ათასი მანეთიდან 100 ათას მანეთამდე ის პირები, რომლებიც დაუშვებენ ღვინის ღირსებას. მეღვინეებს ღვინოს წარმოებენ თუ დამამაზავებ ხელმოკრედ ჩაიდნის დანამაზავს იგი ციხეში უნდა ჩაისჯოს და ღვინით ვაჭრობა სამუდამოდ აღკვეთილი.

რუსეთის ეროვნულ საბჭოს მოსამსახურენი. მუშათა მაკადის გამგემ რუსეთის ეროვნულ საბჭოს აუწყა, რომ მუშათა მაკადა მხოლოდ საბჭოს მოსამსახურეებს და მუშებს მიაწოდებს სურსათ-სანოვანს, რისთვისაც საჭიროა სათანადო სიების წარდგენა.

მოსავალი ბორჩალოს მაზრაში. ბორჩალოს ერობის სამამულო განყოფილების გამგემ მიწათმოქმედების სამინისტროს მაზრის სასურსათო, მდგომარეობის შესახებ მოხსენება წარმოუდგინა. თანახმად მოხსენების მაზრის 4 სასოფლო-სამეურნეო რაიონები წელს მოგვეცეს შემდეგ რაოდენობის ხორბალსა და ქერს. ქვემო ბორჩალო 406,000 ფუთ ხორბალს და 189,910 ფ. ქერს; შუალაგერის რაიონი—100,600 ფუთ ხორბალს და 46,900 ფუთ ქერს; ეკატერინოფელის რაიონი—363,050 ფუთ ხორბალს და 171,780 ფ. ქერს; ბაშკინების რაიონი—1172,40 ფ. ხორბალს და 173,803 ფ. ქერს; წალკის რაიონი—160,000 ფუთ ხორბალს და 320 ათას ფ. ქერს. მაზრაში დამუშავებული იყო სულ 93,565 დეს მიწა, რომელზედაც მოვიდა 1,147,790 ფუთი ხორბ. და 904,393 ფ. ქერი. ამას უნდა მიუბაძოს ახლად დათესილი მიწების 10 პროც. და სულ ხორბლეულობის მოსავალი იქნება 2,250,016 ფუთი; ამგვარად ამ კუთხეს თავის მოსავალი თვით არ ეყოფა. თუ გადამწყვეტი ზომები არ იქნა მიღებული ხორბლეულობის გატანის წინააღმდეგ. ამ კუთხეს სულ 2,330,516 ფუთი ხორბალი სჭირდება. (დ. ს.)

ალავერდის ქარხანა. მთავრობამ ალავერდის ქარხნის საჭიროებისათვის ნება დართო 1000 ფუთი ხის ნახშირისა და ამ ქარხნის მუშებისათვის საჭირო სურსათ-სანოვანის გატანისა, ულუფის რაოდენობა მომარაგების სამინისტრომ უნდა გამოარკვიოს.

ლაკაუბი
ს. დ. ს. საინფორმაციო განყოფილება.
ბონარლოუს საბჭოთა რუსეთის შესახებ.
ლონდონი, 4 აგვისტო. „ტაიმის“ ცნობით ბონარლოუს თემთა პალატაში შემდეგი განუცხადებია: ბრიტანეთის მთავრობა აცხადებს, რომ იგი არაა წინააღმდეგი საბჭოთა რუსეთთან სავაჭრო დამოკიდებულების აღდგენას და ამის გამო საბჭოთა რუსეთის დელეგატების დაბრუნებას უნდა მიეცეს აღმოსავლეთ რუსეთს არა ერთხელ განუცხადებია თავის დელეგაციას, რომ ის მზათ არის ზავი შეკრას თავის მეზობელ სახელმწიფოებთან. ინგლისის სურვილია განადიდდეს ეს სიტყვები. სწორეთ ამისთვისაა ლონდონში მოწვეული კონფერენცია. ამ კონფერენციაში მონაწილეობას მიიღებენ გარდა საბჭოთა რუსეთისა, პოლონეთის, გალიციის და ციმბირის წარმომადგენლებიც. ინგლისის მთავრობა აცხადებს, რომ იგი არ განასხვავებს დელეგატებს. ბრიტანეთი ძველ შეურყეველ მოთხოვნილებებს წამოაყენებს. ჩვენ მოხერხებულ საბჭოთა რუსეთსა და ვრანგელს შორის დროებით ზავის ჩამოგდებას. დროებით ზავის პირობათ უნდა ჩაითვალოს ვრანგელის ჯარების დახვევა ყირიმის საზღვრებისაგან. ყირიმში გამოცხადდება ნეიტრალური ზონათ. ვრანგელი მოწვეული იქნება ლონდონში მისი ჯარის მთავარი მდგომარეობისა და ამ ჯარისაგან დაკავებულ ტერიტორიის გამოსარკვევად, მიზნათ არა გვაქვს ვრანგელი კონფერენციაზე მოვიწვიოთ, როგორც კონფერენციის ოფიციალური წევრათ.

ჩიჩერინი ინგლისის შესახებ.
პარიზი, „ნეო დეპარტი“ თანახმად სტოკჰოლმიდან მიღებულ ცნობებისა, იუწყება: კომუნისტურ პარტიის აღმასრულებელ კომიტეტში ჩიჩერინმა დიდი

სიტყვა წარმოთქვა: ინგლისი—განაცხადა სავაჭრო საქმეთა კომისარმა: პირ-მოთხე და გაიძვრა. მასთან საბრძოლველად ჩვენ მთელი კავშირი უნდა შევკრათ ავღანისტანთან, ოსმალეთთან, სინ-ხებთან, სპარსეთთან და ჩინეთთან. ეს ერები ჩვენ გვიყურებენ, როგორც მხსნელებს. ისინი გვიწვევენ ჩვენ, როგორც არბიტრებს და სთხოვენ წითელ ჯარებს რომ მათ სადაო ზონები დაიკაონ.

გ ი უ ლ ე ტ ე ნ ი პ რ ე ს ბ ი უ რ ო ს ი
რ. ს. ფ. ს. რ. წარმომადგენლობისა საქართველოში.

საბჭოთა რუსეთში მე-3 ინტერნაციონალის მე-2 კონგრესის სხდომების მოკლე მიმოხილვა.
მოსკოვი, 10 აგვისტო. ახ. სტეკლოვი აქვეყნებს მე-3 ინტერნაციონალის მე-2 კონგრესის სხდომების მოკლე მიმოხილვას. ის აღნიშნავს, რომ ყრილობა ერთსულენათ ჩატარდა. „ყრილობის ყველა მონაწილენი გულმოდგინეთ მიისწრაფიან ბურჟუაზიის წინააღმდეგ საბრძოლველად, რომ განთავისუფლდეს პროლეტარიატი. დავას იწვევდა მხოლოდ ის კითხვები, თუ როგორი საშუალებებით შეიძლება უფრო ჩქარა და შეცდომის დაუშვებლად მოქმედება. ძირითად კითხვებზე რეზოლუციების უმრავლესობა მიღებულ იქნა ერთხმით. ისინი, ვინც წინააღმდეგ აღმდგენ ხმას, უმეტეს შემთხვევაში აცხადებდნენ, რომ ემორჩილებიან მიღებულ გადაწყვეტილებებს.

მე-3 ინტერნაციონალი არ უნდა დადქციეს ერთი მეორისაგან დამოუკიდებელ პარტიების აკადემიურ ბრძოლის ასპარეზათ, ანდა სალონებში დროებით შეხვედრილთა საბაასთ, არამედ ის უნდა გადქციეს გვერთთანებულ ნაციონალურ მეგრძოდ ერთსულათ. ის უნდა გაერთიანებული იქნეს როგორც თეორეტულ შეხედულებებში, ისე პრაქტიკულ საქმეებში. პროლეტარიატის მოწინავე რაზმების გაერთიანება—ეს ამ კონგრესის საუკეთესო მოპოვებაა. მე-3 ინტერნაციონალის ყრილობამ დაგანახა, რომ კომუნისტები რაიმე განსაკუთრებულ პარტიას კი არ წარმოადგენენ თავისი მუშათა მოძრაობის ფორმებით, არამედ ისინი (კომუნისტები) წარმოადგენენ პროლეტარიატის მოწინავე რაზმს, რომელიც იბრძვის მთელი ქვეყნის მშრომელთა გასანთავისუფლებლად. მთელი ქვეყნის ბურჟუაზიამ უკვე ასტეხა ყვირილი ყრილობის რევოლუციონური გადაწყვეტილებების წინააღმდეგ. ის არ შეჩერდება იმის წინაშე, რომ რეპრესიებით და სხვა საშუალებებით გაანადგუროს მუშათა მოძრაობის რაზმები.“

გლენხთა ვიკრა.
მოსკოვი, 10 აგვისტო. ყველაზე სწარმოებს გაცხოველებული მუშაობა „გლენხთა ვიკრის“ მოსაწყობათ. ვიტებსკი და გომელში შეადგინეს პროფესიონალური კავშირების წევრებისაგან რაზმები სოფლადა გაეშალათ. კამიშინის რკინის გზის ხელმძღვანელს სამუშაოდ დღე 2 საათით. ეკატერინებურში და სხვა ქალაქებში მოაწყვეს „სუბოტნიკები“.

მოსავალი.
კურსკი, 8 აგვისტო. მაზრაში ხილის არჩევნებში მოსავალია. დაიწყეს ხილის მოგროვება და გახმოზა.

პოლონეთთან მოლაპარაკება.
ლონი, 8 აგვისტო. კამენევისა და ინგლისის კაბინეტის წინასწარ შეთანხმების გამო, პოლონეთის მთავრობამ უნდა შეაჩეროს მოხალისეთა მოკრება. მოკავშირე სახელმწიფოები უარსკვეთენ პოლონეთისათვის იარაღის გავაზრანზე. რუსეთის დელეგატები მოითხოვენ საკანტროლო კომისიის დანიშნვას, რომელიც თავსუროს ადევნებს შინაგან რუსეთის ვაგის პირობების ასრულებას. ინგლისის მთავრობა მზადია მიიღოს ეს წინადადება იმ შემთხვევაში, თუ კომისია არ აქვარ. მოებს იქ პოლიტიკურ პროპაგანდას. ახ. კამენევი შეეკითხა მოსკოვს, რომ გავაგოს, სკონობს თუ არა რუსეთის მთავრობა შესაძლებლად ამ პირობებში შეთანხმებას.

საბჭოთა ადერბეიჯანში.
სწავლა-განათლება მუსულმანთა შორის.
ბაქო. სტატისტიკურ ცნობებით, მუსულმანთა შორის 80 პროც. უსწავლ-

ამერიკელების გაქცევა ყარაბაღიდან.
გარშავა, 4 აგვ. ამერიკის მისიამ ამერიკის მოქალაქეებს, რომლებიც ვარშავაში სტორობენ, წინააღმდეგ მისცა გასამგზავრებლად მოეზადონ (დ. ს.).
ჯარების დაგროვება ბულგარეთის საზღვარზე.
პარიზი, 3 აგვ. „ტაიმ“ იუწყება, რომ ბულგარეთის საზღვარზე გროვდება საგრძობი სამხედრო ძალაო. (დ. ს.)

ლია. საჭიროა 2,600 მასწავლებელი. განათლების სახალხო კომისარიატის განკარგულებაშია 600 მასწავლებელი. მასწავლებელთა კადრის გასამრავლებლად გახსნეს ორი თვის პედაგოგიური კურსები.

განათლების მუშათა ყრილობა.
1 აგვისტო ბაქოში გაიხსნა განათლების მუშათა ყრილობა. ყრილობას დაესწრენ: ყაზახის, ტუასის, შამქორის, ჯევენშიორის მაზრების სხვა და სხვა ეროვნებების 400 დელეგატი. მისალმების დებემა გაეგზავნა ადგრბ. კომ. პარტ. ცენტრალურ კომიტეტს, პროფესიონალურ კავშირების საბჭოს და ყრილობის საბჭოთა თავმჯდომარეს ლუნაჩარსკის.

სასწავლო-გარეჯ ინგლისის მუშები.
პეტროგრადი, 4 აგვისტო. ინგლისის კომუნისტური პარტიის წევრი სილვია პანრესტი რომელიც მოვიდა მე-3 კომ. ინტერნაციონალის ყრილობაზე დასასწრებლად, ამბობს, რომ ინგლისის მთავრობის ცდა—ჩაეღროს რუსეთი, უნაკუფო გამოეწია, რომა ინგლისი იძულებული შეიქნა ანგარიში გაეწია მუშების სულიერ განწყობილებისათვის, რომლებიც დებებიან აქტიურ ბრძოლის გზაზე. ინგლისის მეზღვარეები და მუშები უარს აცხადებენ პოლონეთისთვის გასაგზავნ სამხედ. იარაღით გემების დატვირთვებზე დაგზავნაზე. ბრძოლა სწარმოებს წარმოების სოციალისტისათვის. უმუშევრობის ნიადაგზე ხდება ინციტენტები. კომუნისტური პარტია პროლეტარიატის დიქტატურის და საბჭოების სისტემის თვალსაზრისზე სდვას.

კომუნისტი ოსმალეთში.
სალონიკი, 4 აგვისტო. სალონიკში მოვიდა ცნობები კონსტანტინოპოლში კომუნისტური პარტიის დაარსებაზე. პარტიას კავშირი აქვს ანატოლიის უმრავლეს ქალაქებში. ყველა რევოლუციონურ მიმართულებების წარმომადგენლებმა მიიღეს რეზოლუცია, რომელიც მოუწოდებს საბჭოთა მთავრობის გამოსაცხადებლად ბრძოლისათვის.

რუსების დევნა ინგლისში
პეტროგრადი, 9 აგვისტო. ინგლისური გაზეთი „დეილი გეროლდ“ აღნიშნავს, რომ მიუხედავად საბჭოთა მთავრობის მეტად კარგი მოპოვებისა ინგლისის ქვეშევრდომებისადმი მოსკოვის ინტერნაციონალური კავშირების და ციხეებში ათავსებენ მხოლოდ იმიტომ, რომ ისინი რუსეთის ქვეშევრდომებია. ამას წინათ ქ. გლაზგოში დაიჭირეს და მოათავსეს ბრისტოლის სატუსალოში სამი რუსი პოლიტიკური ემიგრანტი. ყველა მათ მოელის გაძევება ინგლისის საზღვრებიდან, მარა გაძევებულნი ყოველთვის ვერ აღწევენ სამშობლოს. ასე მისის რიცხვებში დაიჭირეს დაახლოებით რუსეთის ასი მუშა და გააგზავნეს ადესის მაგივრათ, თეთრებითან.

იტალიის კატეგორიული განცხადება
მოსკოვი, 10 აგვ. (რადიო): ხელახლა მიღებულია იტალიის მთავრობის კატეგორიული განცხადება პოლონეთის, საფრანგეთის და ინგლისის კაბინეტებისადმი, რომ იტალია იცავს თავის სრულ ნეიტრალიტეტს.

ჩეხები არ წავლენ რუსების წინააღმდეგ
გეპა, 3 აგვისტო. ჩეხების პრესა იუწყება, რომ ჩეხების რესპუბლიკა არ წავა რუსეთის წინააღმდეგ, ვანიადან ჩეხის მუშებს არ სურთ თავის მოძმებთან ბრძოლა.

ინგლისი და საბჭოთა რუსეთი.

ბერლინი. აგვისტოს 1. ადგილობრივ პრესის ცნობით, ჩიჩერინის რადიოთი უცნობებია ლოდ ჯორჯისათვის, რომ მოსკოვს გულწრფელად სურს შეეთანხმდეს ინგლისს ვრანგლის თავდასხმის შესახებ. მოსკოვი მზათა დასთანხმდეს ვრანგლის ჯარის კაპიტულიაციაზე და ჯარს შეუნარჩუნოს სიცოცხლე.

ლიუდენდორფი და ბალშევიკები.

ნაუფნი, 8 აგვისტო. ლიუდენდორფმა ერთ საუბარში განაცხადა, რომ ინგლისი და საფრანგეთი თუ არ შესცვლიან თავის პოლიტიკას გერმანიის მიმართ, იმ შემთხვევაში გერმანია იძულებული იქნება მიემხროს რუსეთს. ის აცხადებს, რომ თუმცა ის ბალშევიკი არ არის, მაგრამ ფიქრობს, რომ მხოლოდ ბალშევიკებს შეუძლია იხსნას გერმანია ამ სასოწარკვეთილებიდან, რომელშიაც ის ხლა არის ჩაყვანილი.

საბჭოთა რუსეთი

ცალფა რელსიანი რკინის გზა.

ცენტრალურ საბჭოთა კომისიაში, რომელიც დაარსებულია სრ. რუს. სახ. მეურნეობის კომისარიატთან, სიონინის ცალფა რელსიანი რკინის გზის ამშენებელთა კომისიის თავმჯდომარის ვ. ა. კრიტის მოხსენება. გამოირკვა, რომ უკვე შესრულებულია ყოველგვარი ძირითადი „ჩერტეჟები“ ცალფა რელს-

ზე ორ ვაგონიანი მატარებლისა და დამთავრებულია თეორეტიული სამუშაო მათემატიკური ნუსხებით გიდროსკოპიული მოვლენების შესახებ. საჭიროა მხოლოდ სამუშაო „ჩერტეჟების“ მომზადება. რადგან საქმე სრულიად ახალია, პროექტის დამუშავების დროს წარმოიშვა ისეთი საკითხები, რომლებმაც გამოიწვიეს არსებითად გადასწავლა და დამატებები; მეტადრე კი ბევრი შრომა დაიხარჯა „ტელეკების“ კონსტრუქციის გაუმჯობესებაზე და მოსახვევებში პერსონალის ავტომატიურად გასამართავის გამოუმუშავებაზე. ახლა, გამომდინარე შილესის სიტყვებით, მისი თანამშრომლების მთელი შემადგენლობა უცდის მხოლოდ საჭირო თანხის გადადებას, რომ ამ საკითხის გადაწყვეტის შემდეგ 6 კვირის განმავლობაში დაიწყონ მუშაობა და შეუწყვიტონ ქარხნებს საჭირო მასალების დამზადება. წინასწარ მოლაპარაკებამ ქარხნებთან ცალფა რელსზე ორ ვაგონიანი მატარებლის შემადგენლობის დამზადებისა და მისი ელექტრონით მოწყობისა სასურველი შედეგები მოგვცა.

ხელშეწყობ პირობებში კომისიის იმედი აქვს მომავალი წლის გაზაფხულის დასაწყისს გაუშვას პუტილოვის ქარხნისა და ჩრდილო-დასავლეთის რკინის გზებზე სანიმუშო მატარებელი. იმავე კომისიის წინადადება მიეცა სულ ახლო დროში წარმოადგინოს სრული სმეტა რკინის გზის ამშენებელთა 1921 წლ. 1 იანვრიდან. გაზ. „ეკონომი“ ცხოვრ. №146.

საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ეგვლა ადგილობრივ ორგანიზაციებს

„ახ. კომ.“, როგორც მუშათა კლასის ორგანო, მხოლოდ მაშინ შეასრულებს თავის დანიშნულებას საეგვბით ნაყოფიერათ, როცა ის რაც შეიძლება უფრო მჭიდროდ იქნება დაკავშირებული მუშების და გლეხების ცხოვრებასთან, როცა ის სინამდვილით და სისწორით გააუმჯობესებს ამ ცხოვრებას.

ამიტომ აუცილებლათ საჭიროა, რომ თვითუღმა პარტიულმა ორგანიზაციამ, იქნება ეს ქალაქის კომიტეტი თუ საგურბენო, სამაზრო ან სასოფლო კომიტეტი, ან უბრალო სოფლის ორგანიზაცია იყოლიოს ერთი ან რამდენიმე პასუხისმგებელი კორესპონდენტი, რომელსაც დავალებული ექნება სისტემატიურათ უგზავნოს „ახალი კომ.“ რედაქციას ყოველგვარი ცნობები, მასალები და სხვა მუშათა და გლეხთა ცხოვრების შესახებ. ეს ცნობები და მასალები რაც შეიძლება მიუღწევილათ, ობიექტიურათ უნდა იყოს შედგენილი, რის პასუხისმგებლობა თვით ორგანიზაციას აწევბა.

ცენტრალური კომიტეტი.

ქვემოთა მის წინააღმდეგ რომ ის მართლა ინსტრუქტორის როლს ასრულებდეს მაგრამ უნდა ვთქვა, რომ როგორც მე არ მესმის და არ ვიცი ჩინური ენა, ისე ამ ინსტრუქტორსაც არ ესმის პროფესიონალური კავშირების მოძრაობა. მის როლს კი შეადგენს თვალყურის დევნება, თუ ვინ რას იტყვის გამგებობაში მერე კი ყველაფერი გადასცეს მის ბატონებს. მე ასლა მოვიყვან ერთ საყურადღებო ფაქტს, მენშევიკების „სოციალისტობაზე“ და მათ მიერ მუშათა კლასის ინტერესების დაცვაზე კავშირში გადაწყვიტა, რომ მოემატეხათ ხელდასხვა, რადგან ნამეტან მცირეს იღებდნენ კავშირი ადგენს რომ მოემატოს მუშებს ამდენი და ამდენი პროცენტი (ამ კრეზას როგორც ვადმოძენ არ დასწრებია „ინსტრუქტორი“ გამგებობა ადგენს: განსაზღვრულ დროის განმავლობაში, თუ არ დაეკამათილეს ჩვენი მოთხოვნილებები მაშინ გაეფიციოთ. ადგენენ. რომ ამ კრებების კვი მი გავგზავნოს ცენტრალური კავშირს დგება აღნიშნული დრო, და ხაზინებიდან პასუხი არ არის დამაკამათილებელი. მაშინ გაფიცვის კომიტეტი სწყვეტს, რომ გაფიცონ იწყება დილას გაფიცვა, ხაზინები აკმაყოფილებენ მუშების მოთხოვნილებებს და მუშებზე იწყებენ ნაშუადღევადან მუშაობს. ამავე საღამოს ქონდა ცენტრალური კავშირს კრება, და არჩედა ამით მკერავლების) მოთხოვნილებას ცენტრალური კავშირი ადგენს, რომ ამით მოთხოვნილებანი კანონიერი არ არის. კავშირის წარმოადგენლები უპასუხებენ, რომ იმათმა უკვე გაიმარჯვეს ხაზინებმა მათი მოთხოვნილებები უკვე დააკამათილესო, მაშინ ცენტრალური კავშირი ადგენს, რომ ეს საქმე გადასცეს შრომის კომისარს და როგორც უნდა მის ისე მოიტყესო. აღსანიშნავია ერთი ფაქტი, რომელსაც ადგენს ქონდა გაფიცვის დროს: როგორც კი გაიკრეს მენშევიკებმა და რასაკვირველია ინსტრუქტორმაც გაფიცვის დაწყება მაშინვე მორთეს ყვირილი და გამგებობის ლაქლავა. ავიწინდა გამგებობას როგორც ბალშევიკ ანარქისტებს, თუ როგორი საზიზღარი საქმე ჩაიდინეს და, როგორი სირცხვილი აქამეს კავშირს. ეს კი არა—დაქერილი კი ემუქრებოდნენ გამგებობის წევრებს. ხაზინებს კი ეუბნებოდნენ—არ დაეკამათილეთ მათი მოთხოვნილებანი ხაზინები კი მინც იძულებული იყვენ დაეკამათილეთ ისინი აი ასეთი როლს თამაშობენ ქუთაისელი „სოციალისტ“-მენშევიკები, და ასეთ ერთეუ-

ლათ გამოდიან მუშათა კლასის ინტერესების დამცველათ. შრომის კამისარი იბარებს ხაზინებს და ეუბნება, რომ ეს მოთხოვნილება არ არის კანონიერი და დაეკამათილენ, და გაასაჩივრო ეს საქმე უმაღლეს დაწესებულებაში ამას ეუბნება ბ. შრომის კამისარი ხაზინებს გაფიცვის შემდეგ.

ი. ლ—ნი (დასასრული ხვალ).

პროტესტი

მთავარი სახელოსნო.

ჩვენ რკინის გზის მთავარ სახელოსნოს და დეპოს მუშებმა ვიქონიეთ რა მსჯელობა საქართველოს ციხეებში მყოფ ამხანაგების გირულ ბრძოლაზე, დავადგინეთ ერთხმით:

- 1. სასტიკ პროტესტს და გულის წყრომას უცხადებთ მთავრობას, რომელიც უდანაშაულოთ სტანჯავენ ჩვენს ამხანაგებს ციხეებში.
2. მოვითხოვთ მთავრობისაგან დასაბუთებული ბრალდება წამოუყენოს ვაფიცულ ამხანაგებს ან დაუყოვნებლივ გაანთავისუფლოს ისინი.

ს. წყემა.

ჩვენ წყემის მშრომელი გლეხობა რიცხვით 20 კაცი სასტიკ პროტესტს უცხადებთ სენაკის მაზრაში იდეურად მებრძოლ კომუნისტების დატუსაღებისათვის. ჩვენ ს. წყემის ღარიბ გლეხობა მოვითხოვთ მათ განთავისუფლებას, ძირს რეპრესიები! გაუმარჯოს იდეურ ბრძოლას! გაუმარჯოს საქართველოს კომუნისტურ პარტიას!

მონდობილობით უჩანა.

ს. გეჯეთი.

ჩვენ ს. გეჯეთის მშრომელი გლეხობა, რიცხვით 60 კაცი სასტიკ პროტესტს ვაცხადებთ სენაკის მაზრაში იდეურად მებრძოლ კომუნისტების უდანაშაულოდ დატუსაღებისათვის. გავიგეთ რა, რომ მთავრობას მისი მისი ბრალდებით წარმოუყენებიათ იარაღების შექმნა, ხალხში აგრიტაციის გაწვევა არსებული მთავრობის დასამხობად—ვაცხადებთ რომ ასეთი ბრალდება შორს არის სინამდვილისაგან. პირიქით სენაკის მაზრაში დატუსაღებული ამხანაგები ჩვენ გავრიგებდნენ, რომ არ ვგეტყვა რაიმე მთავრობის საწინააღმდეგო, და ვმდგარყავით იდეურად ბრძოლის ნიადაგზე, არავითარი იარაღის შექმნა, არავითარი მთავრობის საწინააღმდეგო რამ მათ ჩვენთვის არ უთქვამთ, რომლის დამტკიცება შეევიძლია ჩვენ და ჩვენთან მყოფ მთელი სოფლის ხალხსაც. თუ რაიმე ფასი გვაქვს ლტკე მშრომელი გლეხობას მთავრობის თვალში და დაგვეკითხვიან ჩვენ მოვითხოვთ უდანაშაულოდ დატუსაღებულ ამხანაგების განთავისუფლებას. საღამო ამხანაგებს, საღამო ჩვენს „ახალ კომუნისტს“ და მათ სულის ჩამდგმელთ, ძირს რეპრესიები, გაუმარჯოს ქართველი ხალხის გათვით ცნობიერებას! გაუმარჯოს საქართველოს კომუნისტურ პარტიას!

მონდ.: გეჯეთელი უჩანა

მისაღმგზანი.

ქ. ფოთის საპრობილიდან.

საღამო მშრომელთა კლასის ინტერესების მედგრად დამცველ პრესას „ახალ კომუნისტს“ და მის ხელმძღვანელთ, მშრომელ ჩაგრულთათვის მებრძოლთ, რომელთაც უსურვებთ გასაქმებულ ენერგიულ მუშაობას. ვუსურვებთ ბრწყინვალე გამარჯვებას ჩვენს ორგანოს, როგორც ჩაგრულთ ხალხის მხსნელს გაუმადლორ მეველფელ-მჩაგრელებისაგან. გაუმარჯოს მას თავისი ხელმძღვანელებითურთ ეკლიანი გზის გაკაფვაში და სხვა და სხვა დამარკოლებათა გადალახვაში. ჩვენ, ფოთის ციხის ოთხ კედელზე გამოიმწყვდეული კომუნისტები გულწრფელი საღამით მივესალმებით გარეთ დარჩენილ ჩვენს ამხანაგებს და იმედი გვაქვს თქვენი დაუღალავი მუშაობა, ამხანაგებო, უნაყოფოდ არ დარჩება.

აბს. მონდ. ვალიკო სუფსისპირელი.

დრ. რედაქტორი: დიმიტრი ჯორბენაძე.

პარტიული ცხოვრება.

თბილ. მე-4 რაიონის მე-5 იაჩეის ხსლომა

31 ივლისს შესდგა თბილისის მეოთხე რაიონის მეხუთე იაჩეის ხსლომა. დაესწრენ ყველა წევრები. მოისმინარა თბილისის კომიტეტის წარმომადგენლის მოხსენება მთავრობის რეპრესიების შესახებ, რომელიც ძალზე აფერხებს ჩვენი პარტიის ლეგალურათ მუშაობას, ხსლომა ერთხმით პროტესტს აცხადებს ასეთი რეპრესიების წინააღმდეგ. იაჩეის ყველა წევრებმა განაცხადეს, რომ თითქმის ერთი პატარა მუქა რეგოლიუტიონერები მუშებიც რომ დარჩეს, ისინი მაინც გააგრძელებენ ბრძოლას მენშევიკების წინააღმდეგ. იაჩეის მუშაობის შესახებ დადგინდ იქნა შემდეგი: იკრიბებიდენ თავის დროზე, მოაწყონ ლექციები და აწარმოონ ენერგიული პარტიული მუშაობა.

ფოთი

მიუხედავთ იმისა, რომ ათობით და ოცობით ციხეებში ირეკებიან ჩვენს პასუხისმგებელ ამხანაგებს, ადგილობრივი კომუნისტები ერთხელ არჩულ გზაზე შეურყეველათ დგანან და ენერგიულ მუშაობას განაგრძობენ. 4 აგვისტოს შესდგა ყველა იაჩეიების და კომიტეტის წევრების გაერთიანებული კრება, სადაც შემდეგი საკითხები იჩინდა: 1) ორგანიზაციული კითხვები, 2) ანგარიშები, 3) სარევიზო კომისია, 4) ციხე, 5) ლიტერატურის გავრცელება, 6) საპარტაკელები. სანამ ამ კითხვების გაშუქებას შეუდგებოდა კრება, ამ. თამგჯდომარემ მოხსენება გააკეთა მომენტზე, რამაც დიდი ენტუზიაზმი გამოიწვია აქ დამსწრე ამხანაგებში. მოხსენების შემდეგ მუხლობრივ გაიჩა ყველა დღიურ წესრიგში წამოყენებული საკითხები.

შ. წოველი.

მუშათა ცხოვრება.

თბილისის რკინის გზის მთავარი სახელოსნო.

დღეს ვინ არ იცის, რომ მუშების მდგომარეობა გაჭირვებული და უშუბეშოა, ხელფასი არ აღემატება უწინდელ დროის შეგირდისას. აქ დაარსდა კოოპერატივი ჯერ კიდევ იმპერიალისტული ომის დროს, რომ მუშებისთვის დახმარება აღმოჩინა. რეკოლიუტივის შემდეგ მას განაგებდა ადმინისტრაცია. რა დახმარებას აძლევს კოოპერატივი მუშებს? წელიწადში, ათი გირვანქა კართოფლის, ათი გირვანქა ხახვის, კარხალს, პამიდორს, ორი სამი კაროპკა წყუმუშას და სხვა წვრილმანებს. მოიტანეს ფხვსაცემლები, მერე როგორ აძლევდნენ წყუმუშებს? 2650 მანეთს. აბა რომელ მუშას შეევიძლიან მისი ყიდვა, რომელიც ჩვენ თვიურ ხელფასს აღემატება. იძლევიან კიდევ სამი არშინ „შივიოტს“, მაგრამ შოროტი ენები ამბობენ, რომ გამვე „დებერტირების“ ბაზარში დადისო, რომ მაზანდა ვაიგოს და ისე მისცეს მუშებსო. ყველა ამების შემდეგ გამოვლენ და წეოენ გაზაფხუში, რომ მუშებს ყველაფერს იაფ ფასებში ვაძლევთო.

ერთო გვაქვთ, სადაც ჩვენსას არ ისმენენ და ჩვენს ინტერესებს არ იცნებენ. ინტერესების დაცვის მაგიერ ცენტრალური კავშირი და შრომის კამისარი ხელს უწყობენ ჩვეს მჩაგრელებს. ჩვენ ყოველ წამზე ვგველოდებიან, უზას ვავიკრავენ, არ ვაძლევენ თავისუფალ მოქმედებას ჩვენს ინტერესების დასაცავათ. ჩვენს ყოველივე მოთხოვნილებებს ქარ-ციხელში ატარებენ და გვეწინააღმდეგებიანო. როდესაც აქაურმა მენშევიკებმა შეატყვეს და გაიგეს, რომ მათი საქმე კავშირებში მეტად ცუდად მიდის, მაშინ მიმართეს ყოველივე ძალ-ღონეს, რომ როგორმე შეეჩერებიათ ასეთი უკმაყოფილება. მაგრამ მათმა ყოველივემ ცდამ უნაყოფოთ ჩიარა. მაშინ მიმართეს ერთ ხერხს, რომ ამით მაინც გასულიყვენ ფონს, მარა არც ეს შევლით. ცენტრალურმა კავშირმა დაადგინა, რომ დაინიშნოს კავშირებში ინსტრუქტორები. ამ ინსტრუქტორების მიზანი არის ის, რომ ადგენოს თვალ-ყური გამგებობების გადაწყვეტილებას, რომ საწინააღმდეგო არაფერი გამოიტანონ (რასაკვირველია მენშევიკების წინააღმდეგ) და არ მოითხოვონ ეკონომიური პირობების გაუმჯობესება, თუ კი ეს ცენტრალურმა კავშირმა არ იცის. რომ კითხვით მენშევიკებს, თუ რისი მაქნისია ეს მათ მიერ გამოგზავნილი კაცი, გიპასუხებენ: ეს ვახლავთ ინსტრუქტორი, რომელმაც ხელმძღვანელობა უნდა გაუწიოს კავშირებს. მუშებს არაფერი არ

მატაშვილი. ქუთაისის პროფესიონალური კავშირის მდგომარეობა და მათი უფლებები. (გაგრძელება) ამბობენ, ჩვენ იმ კავშირთან რა სა-

უწუბანნი

თბილისის კომუნისტურა ორგანიზაციის მეოთხე რაიონის ბიურო დრეკებით მოთავსებულია რუსთავეტის სადგამში, სადაც სწარმოებს ახალი წვერების ჩაწერა და ძველი წვერების რეგისტრაცია. ბიურო დაას დადის 10 საათიდან ნაშუადღევს 1 საათამდე და საღამოს 4 საათიდან 7 საათამდე.

ამხანაგების საყურადღებო! მეორე რაიონის ს. კ. 3. ბიურო დრეკებით გადავიდა ტატანის ქუჩიდან რუსთავეტის სადგამში. მიდგება ყოველ დღე დადის 10 საათ.—12 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

მესამე რაიონის ს. კ. 3. ბიურო დრეკებით მოთავსებულია რუსთავეტის სადგამში, სადაც სწარმოებს ახლად და ძველი წვერების რეგისტრაცია. ბიურო დაას დადის 10 საათ. საათიდან ნაშუადღევს 1 საათამდე და საღამოს 5 საათ. 7. საათ. საათ.

თფილისის კომუნისტურა ორგანიზაციის ბიურო რაიონის ბიურო მოთავსებულია ჩერქეზოვას ქუჩაზე 135. სადაც ზეკანდავის საშუალებულია. ბიურო დაას საღამობით 5—7 საათ. საათამდე.

ბიურო ს. კ. 3. ლანჩხუტის რაიონული კომიტეტისა მოთავსებულია კალისტე ებრაღიძის შენობაში (მუშათა უბანში), აქვე მოთავსებულია დროებითი გურიის კომიტეტი საქართველოს ახალგაზდათა კომუნისტური პარტიისა.

რაიონ. კომიტეტის პრეზიდიუმი.

საქართველოს მუშათა და გლეხთა ახალგაზრდობის კომუნისტური კავშირის ცენტრალური კომიტეტის ბიურო დროებით მოთავსებულია ნოვო ბებუთოვის ქ. № 11 (Ново-Бebutovskan yт. № 11) მდივანი იღებს 11—1 ს.

განხილვა

ამით ვაცნობებთ ქ. ბათუმის და ბათუმის ოლქის ყველა პარტიულ ამხანაგებს, მუშებს და გლეხებს, რომ 1 აგვისტოდან გაიხსნა ქ. ბათუმში საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ბათუმის ბიურო, სადაც მოხდება ამხანაგების რეგისტრაცია და ახალი წევრების ჩაწერა პარტიაში.

ბიურო მოთავსებულია ერისთავის ქ. № 4, კილფის საკინრელი სახელოსნო. გაღებულია დღის 9 საათიდან—12 საათამდე და საღ. 5 საათ.—8 საათამდე.

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ბათუმის კომიტეტი.

ორგანიზაციის საპრობილი

საქ. კომ. პარტიის ცენტრ. კომიტეტის საწყობში არის შემდეგი გამოცემები. ორგანიზაციებს შეუძლიათ მოიკითხონ კომიტეტის სადგამში—ტფილისი, პასკევიჩის ქ. № 3.

- 1) საგურბენო თათბირი ქ. ტფილისში და დადგენილება მიწის შესახებ.
2) კომუნისტური პარტიის მანიფესტი.
3) საბჭოთა რესპუბლიკა.
4) კომუნისტური ინტერნაციონალის პლატფორმა.
5) ვლ. როზანოვი—იმპერიალიზმი.
6) კავკასიის მშრომელ მასსას.
7) მიწის სოციალიზაციის ძირითადი კანონი.
8) ლენინის მოხსენება და სიტყვა მე-3 საბჭოთა ყრილობაზე.
9) ნ. ლენინი—სახელმწიფო და რეკოლიუცია.
10) კობა (სტალინი) ჯუღაშვილი—დაღმეტკური მატერიალიზმი.
11) კ. მარქსი და ფ. ენგელსი—კომუნისტური მანიფესტი.
12) ნ. ბუხარინი—პროგრამა კომუნისტებისა (ბალშევიკების).
13) პარტიული წესდება.